

Déri Balázs

A soriai rebe sírfelirata

„jó vénységben, öregen és betelve” (Gn 25,7)
Avrubom Zvi ben Efrajim Fial barátomnak

A műemléktemplom hátsó falán három tárló,
a boldog XIII. század jelzései.
Az elsőben arasznyi, színezett agyagszobor:
az Anya, Gyermekével. A másodikban egy állati
lapockacsont, rajta egy iskolás gyermek
följegyzései: hatágú csillagban talán
egy pythagorasi feladvány s arab betűs szöveg.
A harmadik tárlóban egy félbetört szarkofágfedél.
A kőbe vésett héber szöveg könnyen olvasható:
„Abban a pillanatban megszűnt a látomás.....
amikor meghalt egy bölcs, egyember,
egy rabbi, teljes..... -val, Abraham Szatabi.”
Elhatározod, hogy majd utánaézel,
mit írt, miről volt nevezetes a soriai rebe.
S hogyan egészítik ki a szöveget a tudományos
közlemények, az ismétlődő formulák ismeretében.
Neveken és jelzéseken gondolkodva jársz a tárlók előtt,
balról jobbra, aztán jobbról balra. Aztán vissza.
A Gyermek, az Anya, a Király, az elűzött, az Ősatya.
A Pátriárka, a megtagadott, a Király, az Anya, a Fiú.

Ez jut eszedbe, amikor a boldog XIII. századból való,
töredékes szöveget olvasod, a soriai rebe
epitáfiumát, a bölcs és istenfélelemmel teli
emberét, akinek halálakor megszűnt a látomás.

Tiszták (1)

„valaki azért illeti az Ő ágyát” (Lv 15,5)

Tiszták tisztaságán gondolkodom.
Köztünk élnek, de nem gennyesedik
sebük; orruk, fülük, ujjperceik,
tagjaik nem válnak le szárazon.
A testük ép, ruhájuk folttalan:
a tiszta kéj megérdemelt siker
zárttságukért. Üdvük így érik el:
vérző vérezen, holt, ha holtja van,
temesse, szennyesnek maradjon szennye;
vérzőhöz, holthoz, leprához nem érnek.
Tiszták érintésétől halok-élek,
vagy élnék... Hozzájuk közöm ha lenne,
hogyha megérintenének. Nem érdem
kéjjel őrzött tisztaság, ép szemérem.

Tiszták (2)

„az Ő tisztátalanwágaik közepette.” (Lv 16,16)

Tisztákra s tisztaságra gondolok.
Zárt terünkben ha sűrűek az árnyak,
az égi magaslatokról leszállnak,
s belépnek megnyílt réseken, az angyalok.
A testük folttalan, nem lételem
nekik a szenny, hentergés más szobákban,
más ég alatt. S e nem-tudással bátran
adják maguk. Csak sejtelem,
csak tükrözés az élvezet nekik.
Se visszautasítás, se megértés,
– undor, vágy –, se válasz, se kérdés,
hogy hogy lehetne más. Csak így, ez, itt.
Se jövő-idézés, se múltra emlék –
az Isten sátora tiszta Jelenlét.

Köveiden

„űrd fel azokra a törvénynek minden igéjét” (Dt 27,3)

„Tartsd meg a Törvényt, és megtart a Törvény.”
Az áldást és az átkot összemért
figyelemmel figyeld; sem azt, mi ért,
sem hogy mi lesz, ne kérdezd! Semmi örvén
(se haszonért, se veszteség miatt)
ne gondolj, csak az első gondolatra.
A most teljes elfogadás. Ha gyatra
ürüggyel, hogy mit a volt, s mit ad
a majd, azt kérdezed, az pusztá, ál-út;
a „hogyan lett volna” értelem
nélkül való, a majd meg végtelen,
két külön-külön egybeforgó gálut.
Köveiden az írás ez legyen:
az áldás: teljes és tiszta Jelen.

Pályám emlékezete

„oda nem mehetesz be” (Dt 34,4)

Magamnak adtam nevemet –
örmény püspök s dédapám után.
Bengálban vörös lombu fa,
arabul „szabad”, „pénztelen”.

Magam kerestem sorsomat,
idejét – ütem és kapkodás –,
irányát – egyszerre bent és kifelé –,
s terét is: a prést, a réseket.

Én választottam hitemet:
Róma-hű, keleti, zsidó.
Magam alkottam kánonom,
belefogalva nemest, nemtelent.

Ez itt az én nevem. Ez itt
az én sorsom, hitem, betűm.
Mostantól kint vagyok.
Mostantól bemegek.